

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego w klasach 4-8 obowiązującej podstawy programowej oraz wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Cele kształcenia

Cele kształcenia (wymagania ogólne) i treści nauczania (wymagania szczegółowe) przedmiotu język polski zostały sformułowane dla czterech obszarów:

- kształcenia literackiego i kulturowego
- kształcenia językowego
- tworzenia wypowiedzi
- samokształcenie

Cele kształcenia - wymagania ogólne

W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego:

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
4. Rozwijanie zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami.
5. Kształcenie postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej.
6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich w kontekście podstawowych informacji o epokach, w których tworzyli (zwłaszcza w klasach VII i VIII).
7. Rozwijanie zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.

W zakresie kształcenia językowego:

1. Rozwijanie rozumienia wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu tożsamości osobowej ucznia oraz wspólnot: rodzinnej, narodowej i kulturowej.
2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.

3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.
4. Kształcenie umiejętności porozumiewania się (słuchania, czytania, mówienia i pisania) w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, w tym także z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.
6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

W zakresie tworzenia wypowiedzi:

1. Usprawnianie czynności fonacyjnych, artykulacyjnych i prozodycznych uczniów.
2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.
3. Kształcenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów mówionych, doskonalenie dykcji i operowania głosem.
4. Rozpoznawanie intencji rozmówcy oraz wyrażanie intencji własnych, rozpoznawanie języka jako działania (akty mowy).
5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.
6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.
7. Rozbudzanie potrzeby tworzenia tekstów o walorach estetycznych i podejmowania samodzielnych prób literackich.

W zakresie samokształcenia:

1. Rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i zachęcanie do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.
2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
3. Rozwijanie umiejętności rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzysłowu, przypisów i odsyłaczy oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej.
4. Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.

5. Zachęcanie do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach oraz rozwijanie umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy.
6. Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe dostosowane do poziomu klas 4 – 6

Klasa 4

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. omawia elementy świata przedstawionego;
2. rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach;
3. rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, opowiadanie, powieść, pamiętnik, komiks oraz wskazuje jego cechy gatunkowe;
4. zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, uosobienie, ożywienie oraz określa ich funkcje;
5. rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
6. opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
7. odróżnia dialog od monologu;
8. charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
9. wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
10. określa tematykę oraz problematykę utworu;
11. nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
12. objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
13. określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
14. przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
15. wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze;
16. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
17. wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;

2. określa temat i główną myśl tekstu;
3. odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
4. charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy;
5. wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka);
6. rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa)
7. świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1. rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, przyimek, spójnik, i określa ich funkcje w tekście;
2. odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
3. dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, rozpoznaje bezokolicznik;
4. rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, czasownika;
5. stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
6. nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie);
7. rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone, równoważnik zdania, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
2. dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
2. rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
3. rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1. pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;

2. poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu;
3. zna i rozumie pojęcie kursywy.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1. uczestniczy w rozmowie na zadany temat;
2. dokonuje selekcji informacji;
3. zna zasady stosowania akapitów;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis, list, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, życzenia, pozdrowienia;
2. wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;
3. tworzy plan odtwórczy
4. redaguje notatki;
5. opowiada o przeczytanej tekście;

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1. doskonali ciche i głośne czytanie;
2. zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line);
3. korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych oraz słownika terminów literackich;
4. poznaje życie kulturalne swojego regionu;
5. rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Klasa 5

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;

2. rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej lub utworach fantastyki;
3. rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe;
4. zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, pytanie retoryczne oraz określa ich funkcje;
5. omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, puenty, punktu kulminacyjnego;
6. rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
7. opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
8. odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze;
9. charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
10. wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
11. określa tematykę oraz problematykę utworu;
12. wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
13. nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
14. objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
15. określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
16. przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
17. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
18. wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy; określa temat i główną myśl tekstu;
2. dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
3. odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
4. rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
5. wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakterystyka, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy

charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego);

6. rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
7. świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1. rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, przyimek, spójnik i określa ich funkcje w tekście;
2. odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
3. dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;
4. rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki;
5. stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
6. poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach;
7. nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
8. rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu (związek główny, związki poboczne), wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny;
9. rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące – rozumie ich funkcje i je stosuje;
10. rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej;
11. przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;

2. rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
3. rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście;
4. dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: publicystyczny, informacyjny, reklamowy;
2. identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
3. określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;
4. rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
5. rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; rozróżnia głoski miękkie, twarde.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1. pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
2. poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, wielokropka.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1. tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
2. dokonuje selekcji informacji;
3. zna zasady budowania akapitów.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze z dialogiem, odtwórcze), sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, ogłoszenie;
2. wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;
3. tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;

4. redaguje notatki;
5. opowiada o przeczytanym tekście;
6. rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;
7. tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;
8. redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów;
9. wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1. doskonalą ciche i głośne czytanie;
2. doskonalą różne formy zapisywania pozyskanych informacji;
3. korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
4. zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line);
5. korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słownika terminów literackich;
6. zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość;
7. poznaje życie kulturalne swojego regionu;
8. rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Klasa 6

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji;
2. rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, lub utworach fantasy;
3. rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy;

4. zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę oraz określa ich funkcje;
5. omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motta, puenty, punktu kulminacyjnego;
6. rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie;
7. opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność;
8. odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze;
9. charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach;
10. rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;
11. wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy;
12. określa tematykę oraz problematykę utworu;
13. wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne;
14. nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
15. objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
16. przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
17. wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze;
18. wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
19. wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy;
2. wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;
3. określa temat i główną myśl tekstu;
4. dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
5. odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych;
6. rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
7. wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka); wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego);

8. rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją;
9. odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
10. świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1. rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście;
2. odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych;
3. dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi, odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, stronę bierną i czynną, rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, konstrukcje z się; rozumie ich znaczenie w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście;
4. rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcje w wypowiedzi;
5. stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
6. poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki, rozumie ich rolę w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach;
7. nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik);
8. rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny oraz typy związków;
9. rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące – rozumie ich funkcje i je stosuje;
10. rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, zdania złożone (podrzędnie i współrzędnie), równoważniki zdań, rozumie ich funkcje i stosuje w praktyce językowej;
11. przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
2. używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;

3. rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów;
4. rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
5. rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście;
6. dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi;

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy;
2. identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi;
3. określa sytuację komunikacyjną i rozumie jej wpływ na kształt wypowiedzi;
4. rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);
5. rozumie pojęcie głoska, litera, sylaba, akcent; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów;
6. stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi;
7. rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1. pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;
2. poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu, stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne w dialogach.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1. uczestniczy w rozmowie na zadany temat;
2. tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi;
3. dokonuje selekcji informacji;
4. zna zasady budowania akapitów;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze na motywach baśni, legendy mitu, przypowieści), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie;
2. życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym;
3. wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz;
4. tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu;
5. redaguje notatki;
6. opowiada o przeczytanym tekście;
7. rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;
8. tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;
9. wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1. doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji;
2. korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje;
3. zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line);
4. korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słownika terminów literackich;
5. zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość;
6. rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji;
7. poznaje życie kulturalne swojego regionu;
8. rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do prezentowania własnych zainteresowań.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe dostosowane do poziomu klas 7 – 8

Klasa 7

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
2. rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
3. wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
4. rozpoznaje w tekście literackim: symbol, alegorię i określa ich funkcje;
5. zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
6. zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje;
7. określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
8. określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
9. wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
10. wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
11. recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
2. porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
3. interpretuje dzieła sztuki (obraz, fotografia);
4. dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
5. określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;
6. znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1. rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem;

2. rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
3. zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
4. rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
5. rozumie i stosuje zasady dotyczące akcentu i wyjątków od reguły polskiego akcentu.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście;
2. zna sposoby wzbogacania słownictwa;
3. rozumie znaczenie homonimów;
4. wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
5. rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1. wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
2. poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
3. wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
4. zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1. funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;

2. gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
3. tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych;
4. wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
5. odróżnia przykład od argumentu;
6. przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
7. zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, streszczenie, przemówienie;
2. wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje;
3. formułuje pytania do tekstu;
4. dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1. rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
2. rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
3. uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;
4. uczestniczy w projektach edukacyjnych (itp. tworzy różnorodne prezentacje);
5. pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;
6. rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
7. rozwija nawyki systematycznego uczenia się;
8. rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii

Klasa 8

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1. rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
2. rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
3. wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
4. rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje;
5. zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
6. zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje;
7. określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
8. określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
9. wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
10. wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
11. wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
12. recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1. wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
2. porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
3. interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
4. dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
5. rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy;
6. określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;
7. znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1. rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem;
2. rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
3. zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
4. rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
5. rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
6. odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
7. rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

1. dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście;
2. rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
3. zna sposoby wzbogacania słownictwa;
4. rozumie znaczenie homonimów;
5. wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
6. rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu;
7. rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

1. rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;
2. rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;
3. rozumie, na czym polega błąd językowy.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1. wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
2. poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
3. wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
4. zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

III. Tworzenie wypowiedzi

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1. funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
2. gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
3. tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);
4. wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
5. odróżnia przykład od argumentu;
6. przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
7. zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
8. rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję;
9. rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1. tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad;
2. wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje;
3. formułuje pytania do tekstu;

4. dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

1. rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
2. rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
3. uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;
4. uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);
5. pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;
6. rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
7. rozwija nawyki systematycznego uczenia się;
8. rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

Wymagania ogólne dostosowane do poziomu klas 4 – 8

1. Uczeń jest klasyfikowany dwa razy w roku: oceną śródroczną i roczną, która uwzględnia ocenę z I półrocza.
2. Pomiar osiągnięć ucznia odbywa się za pomocą następujących narzędzi:
  - pisemne prace klasowe (wypracowania)
  - sprawdziany pisemne (dział wiedzy)
  - kartkówki (trzy ostatnie tematy lekcyjne)
  - odpowiedzi ustne
  - zadania i prace dodatkowe dla chętnych (np. referaty, prezentacje, projekty edukacyjne-albumy, prace literacko-plastyczne)
  - aktywność na lekcjach,
  - wypowiedzi ustne przygotowane w domu lub w klasie
  - udział w konkursach i olimpiadach
3. Każdy uczeń w ciągu półrocza powinien otrzymać minimum 5 ocen. Ustala się: minimum 1 wypracowanie klasowe, 1 test polonistyczny, 1 sprawdzian z nauki o języku, 1 sprawdzian ortograficzny w półroczu.
4. Ocenę śródroczną i roczną ustala się na podstawie ocen bieżących. Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. Nauczyciel może wziąć pod uwagę zaangażowanie ucznia w proces kształcenia i jego indywidualne postępy w zdobywaniu wiedzy.

Kryteria poszczególnych form sprawdzania wiedzy

1. Sprawdzian pisemny, praca pisemna, test:

- Całogodzinne i dwugodzinne prace pisemne w postaci wypracowań, testów lub sprawdzianów, z większych partii materiału, są zapowiadane z wyprzedzeniem 1 tygodnia.
- Termin sprawdzianu zostaje podyktowany do zeszytu oraz zanotowany w dzienniku elektronicznym, zakres materiału nauczyciel dyktuje do zeszytu.
- Sprawdziany, testy, prace pisemne obejmują dział wiedzy z podręcznika (ilość ustala nauczyciel).
- Uczniowie są zobowiązani do uczestnictwa w sprawdzianie lub innej formie sprawdzania wiedzy w wyznaczonym terminie.
- Jeżeli z przyczyn zdrowotnych lub losowych uczeń nie może napisać sprawdzianu lub innej formy z całą klasą bądź uzupełnić braków w innych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności, to powinien uczynić to w najbliższym terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.
- Uczeń uchylający się od zaliczenia zaległego sprawdzianu bądź uzupełnienia braków w innych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności zostanie zobowiązany do jego napisania na najbliższej lekcji lub wykonania innych zaległych form sprawdzania wiedzy i umiejętności. Wtedy sprawdzian lub inne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności będą oceniane zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie. Jeżeli nic nie napisze lub nie wykona zadania, otrzyma ocenę niedostateczną.

2. Kartkówka

- Obejmuje maksymalnie trzy ostatnie tematy lekcyjne.
- Wybór formy kartkówki należy do nauczyciela.
- Termin kartkówki zostaje wpisany do dziennika elektronicznego.
- Ponieważ kartkówki są zapowiadane przez nauczyciela, uczeń nie ma możliwości zgłoszenia nieprzygotowania.
- Jeżeli z przyczyn zdrowotnych lub losowych uczeń nie może napisać kartkówki z całą klasą, powinien uzupełnić zaległość w najbliższym terminie ustalonym z nauczycielem, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły.
- Uczeń uchylający się od zaliczenia zaległej kartkówki zostanie zobowiązany do jej napisania na najbliższej lekcji. Kartkówka ta będzie oceniana zgodnie z zasadami ustalonymi w statucie. Jeżeli nie napisze wymaganej formy, otrzyma ocenę niedostateczną.

3. Ściąganie.

- Za ściąganie na sprawdzianach, kartkówkach i innych formach sprawdzania wiedzy uczeń otrzymuje punkty ujemne oraz zalicza materiał w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela.
- Konsekwencje wynikające z niesamodzielnej pracy podczas sprawdzianów i innych form oceniania określa WO & 15 ust.7 pkt28 i zobowiązuje ucznia do zaliczenia danego materiału w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela.
- W przypadku uczniów z opiniami i orzeczeniami z ppp nauczyciel realizuje wskazania zawarte w opinii lub orzeczeniu. Ocenianie ucznia z opinią lub orzeczeniem z ppp uzależnione jest od indywidualnych zapisów zawartych w dokumencie.

4. Poprawa sprawdzianów i innych form sprawdzania wiedzy.

- Każdą pracę klasową, np.: sprawdzian, test, kartkówkę, można poprawić. Poprawa jest dobrowolna i odbywa się w ciągu 2 tygodni od dnia podania informacji o ocenach.
- Nauczyciel przy wystawianiu oceny na koniec półrocza lub roku bierze pod uwagę ocenę z poprawy. Ocena poprawiana ujęta jest w nawias w zapisie w dzienniku i nie jest wliczana do średniej śródrocznej lub rocznej.

5. Aktywność na lekcjach.

- Aktywność na lekcjach nagradzana jest plusem. Uzyskanie pięciu plusów w półroczu skutkuje wpisaniem do dziennika oceny bardzo dobrej. Przez aktywność na lekcji rozumiemy, m.in.: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, rozwiązywanie zadań dodatkowych w czasie zajęć, aktywną pracę w grupach, itp.

6. Za udział w konkursach polonistycznych, recytatorskich i innych humanistycznych nauczyciel wpisuje ocenę cząstkową celujący lub bardzo dobry.

7. Uczeń może zgłosić dwa razy w półroczu brak przygotowania do zajęć.

8. Wszystkie prace klasowe są archiwizowane do końca roku szkolnego.

9. Dłuższe formy pisemne (np. rozprawka, opowiadanie, list, recenzja, przemówienie) i krótsze formy pisemne (ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, przepis, tekst reklamowy) oceniane są w następujących kryteriach:

- zgodność z tematem
- poprawność merytoryczna
- stopień rozwinięcia tematu
- kompozycja
- kompetencje literackie
- poprawność i bogactwo języka
- poprawność interpunkcyjna i ortograficzna

Prace są oceniane z uwzględnieniem stopnia realizacji wymienionych kryteriów z zastosowaniem skali punktowej przeliczanej na procenty, a następnie oceny.

Ogólne kryteria ocen:

0 –30% - niedostateczny

31% - 50% pkt – dopuszczający

51% - 74% pkt – dostateczny

75% - 90% pkt – dobry

91 % – 99% pkt – bardzo dobry

100% – celujący

10. Odpowiedź ustna: znajomość zagadnienia, umiejętność kojarzenia różnych informacji i wyciągania wniosków, sposób rozumowania, poprawność języka i bogactwo słownika, rozumienie i stosowanie terminów.
11. Recytacja: znajomość tekstu, właściwe tempo mówienia, wyraźne mówienie, interpretacja głosowa, ogólny wyraz artystyczny.
12. Praca z tekstem kultury (analiza i interpretacja).
13. Uczeń otrzymuje ocenę na podstawie zakresu kształcenia literackiego i kulturowego rozpisanego na poziomych wymaganiach.
14. Zadania dodatkowe dla chętnych.
  - wyszukiwanie i porządkowanie informacji w różnych źródłach
  - wykorzystanie technik multimedialnych
  - korzystanie ze słowników
  - korzystanie z zasobów bibliotecznych
15. Praca w formie projektu.
  - zgodność projektu z tematem
  - bogactwo i oryginalność wyrażonej treści
  - oryginalność zastosowanej techniki (technologii)
  - estetyka wykonania
  - prezentacja
16. Aktywność na lekcji.
  - zaangażowanie, udział w dyskusji ciekawa i rzeczowa prezentacja przygotowanych materiałów, zgodność z poleceniem, umiejętność pracy indywidualnej i grupowej.

17. Współpraca w grupie w związku z realizacją konkretnych zadań. Ogólne zaangażowanie w pracę grupy, bezpośredni wkład w realizację powierzonego zadania, stopień wywiązania się z pełnionej funkcji, umiejętność współpracy z innymi, rozumienie własnej sytuacji w grupie.

Ogólne kryteria wystawiania oceny półrocznej i rocznej

1. Ocena półroczna i roczna zostaje wystawiona na podstawie uzyskanych przez ucznia ocen cząstkowych. Ostatecznie o ocenie decyduje nauczyciel, biorąc pod uwagę całokształt pracy, wszystkie formy aktywności ucznia i jego zaangażowanie w proces kształcenia. Nauczyciel może wspomagać się średnią arytmetyczną według zasady:

- poniżej średniej 1,75 ocena niedostateczna (1)
- powyżej średniej 1,75 ocena dopuszczająca (2)
- powyżej średniej 2,75 ocena dostateczna (3)
- powyżej średniej 3,75 ocena dobra (4)
- od 4,75 do 5,5 ocena bardzo dobra (5)
- powyżej średniej 5,6 ocena celująca (6)

Ustalono następujące ogólne kryteria ocen:

1) Stopień celujący otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności obejmujące pełny zakres treści ujętych w programie nauczania danej klasy zgodnym z podstawą programową;
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania o podwyższonym stopniu trudności;
- uczestniczy i odnosi sukcesy w pozaszkolnych formach aktywności związanych z danymi zajęciami edukacyjnymi (konkursy przedmiotowe, zawody sportowe);
- zdobywa wiedzę poprzez samodzielne poszukiwania i przemyślenia;
- uzyskał tytuł laureata lub finalisty w konkursie przedmiotowym o zasięgu wojewódzkim (uczeń, który tytuł laureata lub finalisty konkursu przedmiotowego uzyskał po ustaleniu rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych otrzymuje celującą końcową ocenę klasyfikacyjną).

2) Stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania w danej klasie;

- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
- stosuje poprawny język i styl wypowiedzi, sprawnie posługuje się obowiązującą w danym przedmiocie terminologią, precyzyjnością i dojrzałością (odpowiednią do wieku) wypowiedzi ustnych i pisemnych.

3) Stopień dobry otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował pełnego zakresu wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie;
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje /wykonuje/ samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, w sytuacjach nietypowych z pomocą nauczyciela;
- stosuje podstawowe pojęcia i prawa ujmowane za pomocą terminologii właściwej dla danej dziedziny wiedzy, wypowiada się klarownie w stopniu zadowalającym, popełnia nieliczne usterki stylistyczne;

4) Stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:

- opanował zakres materiału programowego ograniczony do treści podstawowych;
- posiada wiadomości i umiejętności stosunkowo łatwe do opanowania, użyteczne w życiu codziennym;
- rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- posiada przeciętny zasób słownictwa, język zbliżony do potocznego.

5) Stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- posiada konieczne, niezbędne do kontynuowania nauki na dalszych etapach kształcenia wiadomości i umiejętności, luźno zestawione bez rozumienia związków i uogólnień;
- rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności z pomocą nauczyciela;
- słabo rozumie treści programowe, podstawowe wiadomości i procedury odtwarza mechanicznie, brak umiejętności wyjaśniania zjawisk;
- posiada nieporadny styl wypowiedzi, ubogie słownictwo, liczne błędy, trudności w formułowaniu myśli.

6) stopień niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy;
- nie jest w stanie rozwiązać (wykonać) zadań o niewielkim elementarnym stopniu trudności.